

Beknopt overzicht NWO-stimuleringsprogramma GaMON: Gamma-onderzoek Milieu, Omgeving, Natuur

Secretariaat: NWO, Postbus 93461, 2509 AL Den Haag : drs. H.W. Waaijers (gamon@nwo.nl)¹

Het stimuleringsprogramma GaMON is ontworpen:

- a) om maatschappij- en gedragswetenschappelijk (MaGW) onderzoek te stimuleren en beter te betrekken op beleidsvraagstukken inzake landschap, leefomgeving, natuur en milieu;
- b) om toegepast MaG-wetenschappelijk onderzoek beter in te bedden in het reguliere MaG-wetenschappelijk onderzoek en onderwijs aan universiteiten en verwante instellingen;
- c) om vorm te geven aan een effectieve communicatie en samenwerking tussen onderzoekers en beleidsmakers inzake vraagstukken omtrent milieu, omgeving en natuur.

GaMON is voortgekomen uit opeenvolgende adviezen van de RMNO en is door NWO verder uitgewerkt in samenspraak met de ministeries van OC&W, LNV en VROM, die tezamen (mét NWO) de financiering leveren. GaMON is vooral gericht op sociologen, psychologen, bestuurskundigen en rechtswetenschappers, zo nodig versterkt door technologen en bèta-wetenschappers.

Het te stimuleren GaMON-onderzoek gaat uit van drie maatschappij- en gedragswetenschappelijke vraagpunten, in relatie tot vijf inhoudelijke beleidsthema's. De drie *vraagpunten* zijn:

- (a) probleembesef en maatschappelijke oorzaken,
- (b) sociale welzijns- en gedragseffecten, en
- (c) stuurbaarheid van probleemsituaties.

De vijf *beleidsthema's* (elk met diverse 'beleidskwesties' b.v.) zijn:

- (1) landschap en natuur:
 - duurzame landbouw in samenhang met natuurbeheer;
 - milieuvriendelijke openluchtrecreatie;
 - meer groene natuur in stedelijke gebieden.
- (2) woon- en leefomgeving (luchtverontreiniging, geluid en externe veiligheid):
 - diagnoses inzake verschillende kwaliteiten van woon- en leefomgeving;
 - concrete mogelijkheden en wenselijkheden voor verbetering leefomgeving;
 - mogelijke samenwerking en institutionele vernieuwing i.v.m. omgevingskwaliteit.
- (3) integraal waterbeheer:
 - maatschappelijke beleving, waardering en (institutioneel) beheer van 'water':
 - focus op waterbesparing, oppervlaktewateren, overstroming, verdroging;
 - paradigmawisseling: 'van water keren naar water accommoderen';
- (4) huishoudelijke consumptie:
 - multidisciplinaire benadering van 'vermindering milieubeslag huishoudens';
 - 'technologie en gedrag': interactie, acceptatie, benutting, neveneffecten;
 - strategieën voor maatschappelijke ontwikkeling van duurzaam huishouden.
- (5) personenmobiliteit en verkeer:
 - duurzame vervoerstechnologie: invoering, begrip, acceptatie, gebruik, neveneffecten;
 - maatschappelijke afwegingen tussen automobilititeit en leefomgeving;
 - prijs-kwaliteitsvergelijkingen diverse vervoerswijzen door verschillende groepen;
 - maatschappelijke visies, scenario's en oordelen omtrent 'duurzaam verkeer en vervoer'.

Door het vooralsnog uitblijven van co-financiering van V&W zal dit thema in de eerste ronde slechts in afgeslankte vorm kunnen meedoen. Het thema zal met name gericht zijn op vraagstukken van 'duurzaam verkeer en vervoer' in de zin van ruimtelijk beleid, systeemveranderingen, nieuwe beleidsvisies en meeromvattende scenario's voor de langere termijn. Voor daadwerkelijk onderzoek zal slechts een bescheiden budget voorhanden zijn.

GaMON kent een looptijd van zes jaar (2003-2009) en is in principe ingedeeld in twee subsidieronden. Voor de eerste ronde van het programma is voor onderzoek bijna drie en een half miljoen euro beschikbaar. Een mogelijke tweede ronde is afhankelijk van de over enkele jaren beschikbare financiën.

Voor het aanvragen van subsidie is een vooraanmelding verplicht. De sluitingsdatum voor het indienen van vooraanmeldingen is vastgesteld op 5 november 2003 16.00 uur.

¹ De door NWO ingestelde programmacommissie bestaat uit: prof. dr. C.A.J. Vlek (RUG, voorzitter), prof. dr. H.J.P. Eijsackers (WU-Altterra en VU), mw. dr. M. Kuijpers-Linde (RIVM), prof. dr. P. Leroy (KUN), drs. F. Luitwieler (Min. VROM), prof. mr. drs. F.C.M.A. Michiels (UU), prof. dr. C.J.H. Midden (TUE), prof. dr. ir. J. Rotmans (UM), mw. drs. M.A.P. Ruijters (Min. LNV), en drs. H.W. Waaijers (NWO, secretaris).